

Papildomo savanoriško pensijų kaupimo „SEB pensija 18+“ fondo taisyklės

Valdymo bendrovė

UAB „SEB investicijų valdymas“

Konstitucijos pr. 24, 08105 Vilnius, Lietuva

Juridinio asmens kodas 125277981

Valdymo bendrovės, veikiančios pagal

Lietuvos Respublikos kolektyvinio investavimo subjektų įstatymą, licencija Nr. VJK-001

Depozitoriumas

AB SEB bankas

Konstitucijos pr. 24, 08105 Vilnius, Lietuva

Juridinio asmens kodas 1120 21238

2000 m. kovo 9 d. Lietuvos banko išduota licencija Nr. 2

Patvirtinta

2004 m. rugsėjo 27 d. UAB „VB investicijų valdymas“ valdybos sprendimu Nr. 21

2004 m. spalio 21 d. Lietuvos Respublikos vertybinių popierių komisijos sprendimu Nr. 97

Nr. PF-S02-K001-018 (001)

Įsigalioja

Nuo taisyklių patvirtinimo Lietuvos Respublikos vertybinių popierių komisijoje

Pakeitimas Nr. PF-S02-K001-018 (002)

Patvirtinta

2006 m. sausio 23 d. UAB „SEB VB investicijų valdymas“ valdybos sprendimu Nr. 3

2006 m. vasario 9 d. Lietuvos Respublikos vertybinių popierių komisijos sprendimu Nr. 2K-25

Pakeitimas Nr. PF-S02-K001-018 (003)

Patvirtinta

2007 m. kovo 19 d. UAB „SEB VB investicijų valdymas“ valdybos sprendimu Nr. 8

2007 m. balandžio 20 d. Lietuvos Respublikos vertybinių popierių komisijos sprendimu Nr. 2K-115

Pakeitimas Nr. PF-S02-K001-018 (004)

Patvirtinta

2008 m. balandžio 14 d. UAB „SEB investicijų valdymas“ valdybos sprendimu Nr. 8

2008 m. balandžio 24 d. Lietuvos Respublikos vertybinių popierių komisijos sprendimu Nr. 2K-158

Pakeitimas Nr. PF-S02-K001-018 (005)

Patvirtinta

2010 m. kovo 29 d. UAB „SEB investicijų valdymas“ valdybos sprendimu Nr. 08

2010 m. balandžio 15 d. Lietuvos Respublikos vertybinių popierių komisijos sprendimu Nr. 2K-78

Pakeitimas Nr. PF-S02-K001-018 (006)

Patvirtinta

2013 m. balandžio 8 d. UAB „SEB investicijų valdymas“ valdybos sprendimu Nr. 08

2013 m. balandžio 16 d. Lietuvos banko sprendimu Nr. 241-75

Pakeitimas Nr. PF-S02-K001-018 (007)

Patvirtinta

2015 m. vasario 12 d. UAB „SEB investicijų valdymas“ valdybos sprendimu Nr. 3

2015 m. kovo 16 d. Lietuvos banko sprendimu Nr. 241-45

Pakeitimas Nr. PF-S02-K001-018 (008)

Patvirtinta

2015 m. rugpjūčio 10 d. UAB „SEB investicijų valdymas“ valdybos sprendimu Nr. 13

2015 m. rugpjūčio 17 d. Lietuvos banko sprendimu Nr. 241-147

Pakeitimas Nr. PF-S02-K001-018 (009)

Patvirtinta

2017 m. balandžio 18 d. UAB „SEB investicijų valdymas“ valdybos sprendimu Nr. 9

2017 m. balandžio 24 d. Lietuvos banko sprendimu Nr. 241-69

Pakeitimas Nr. PF-S02-K001-018 (010)

Patvirtinta

2019 m. sausio 28 d. UAB „SEB investicijų valdymas“ valdybos sprendimu Nr. 6

2019 m. vasario 25 d. Lietuvos banko sprendimu Nr. 241-49

Pakeitimas Nr. PF-S02-K001-018 (011)

Patvirtinta

2020 m. sausio 30 d. UAB „SEB investicijų valdymas“ valdybos sprendimu Nr. 4

2020 m. kovo 2 d. Lietuvos banko sprendimu Nr. V 2020/(21.25.E-2100)-241-44

Įsigalioja

Praėjus 30 kalendorinių dienų nuo taisyklių pakeitimo patvirtinimo Lietuvos banke

Pakeitimas Nr. PF-S02-K001-018(012)

Patvirtinta

2021 m. balandžio 15 d. UAB „SEB investicijų valdymas“ valdybos sprendimu Nr. 13

2021 m. gegužės 4 d. Lietuvos banko sprendimu Nr. S 2021/(34.42.E-3402)-12-2447

Įsigalioja

Praėjus 30 kalendorinių dienų nuo taisyklių pakeitimo patvirtinimo Lietuvos banke

1 straipsnis. BENDROSIOS NUOSTATOS

1. Vartojamos sąvokos:

- 1.1. bendrovė (valdymo įmonė) – UAB „SEB investicijų valdymas“;
  - 1.2. SEB grupė – Skandinaviska Enskilda Banken AB (publ) ir Skandinaviska Enskilda Banken AB (publ) dukterinės bendrovės;
  - 1.3. pensijų fondo dalyvis (dalyvis) – asmuo, su kuriuo yra sudaryta pensijų kaupimo sutartis ir kurio vardu atidaryta asmeninė pensijų sąskaita;
  - 1.4. taisyklės – šios papildomo savanoriško pensijų kaupimo „SEB pensija 18+“ fondo taisyklės;
  - 1.5. pensijų fondas – fiziniams asmenims, savanoriškai kaupiantiems pensijas ir mokantiems pensijų įmokas į pensijų fondą, bendrosios dalinės nuosavybės teise priklausantis pensijų turtas, kurio valdymas perduotas bendrovei ir kuris investuojamas pagal šias taisykles;
  - 1.6. pensijų kaupimo sutartis (PKS) – tai bendrovės ir dalyvio sudaryta sutartis dėl pensijų įmokų kaupimo pensijų fonde, pagal kurią bendrovė prisiima taisyklių nustatytus įsipareigojimus dalyviui, o dalyvis prisiima šiose taisyklėse nustatytus įsipareigojimus. Taisyklės yra neatskiriama PKS dalis;
  - 1.7. pensijų išmokos sutartis (PIS) – tai bendrovės ir dalyvio, įgijusio teisę į pensijų išmoką, sudaryta sutartis, kurioje nustatyti pensijų išmokos mokėjimo būdai ir terminai;
  - 1.8. pensijų sąskaita – pagal PKS atidaryta asmeninė dalyvio sąskaita, į kurią šio dalyvio vardu įrašomi jam tenkantys pensijų fondo vienetai;
  - 1.9. pensijų fondo vienetas (fondo vienetas) – dalyviui priklausančios pensijų turto vertės sąlyginis matas;
  - 1.10. grynieji aktyvai – pensijų fondo turto vertės ir ilgalaikių bei trumpalaikių finansinių įsipareigojimų skirtumas;
  - 1.11. depozitoriumas – bankas, turintis teisę Lietuvos Respublikoje ar kitoje Europos ekonominės erdvės valstybėje teikti investicines paslaugas ir turintis buveinę arba padalinį Lietuvos Respublikoje;
  - 1.12. mažiausia įmoka – tai mažiausia pinigų suma, kuri gali būti mokama į dalyvio pensijų sąskaitą;
  - 1.13. turto klasė – tam tikrų tik joms būdingų grąžos ir rizikos ypatumų turinčios finansinės priemonės. Išskiriamos tokios turto klasės:
    - 1.13.1. akcijų turto klasė (akcijos ir į akcijas investuojančių kolektyvinio investavimo subjektų investiciniai vienetai ir akcijos);
    - 1.13.2. obligacijų turto klasė (obligacijos ir į obligacijas investuojančių kolektyvinio investavimo subjektų investiciniai vienetai ir akcijos, taip pat pinigų rinkos priemonės ir terminuotieji indėliai kredito įstaigose);
    - 1.13.3. kitos turto klasės (finansinės priemonės, investuojančios į valiutas, apribotos rizikos priemonės, nekilnojamojo turto bei su žaliavomis susijusias finansines priemones, taip pat privataus kapitalo, rizikos kapitalo ir kitos alternatyvios turto klasės (alternatyvios turto klasės));
  - 1.14. daugiašalė sistema – reguliuojama rinka su daugiašalė prekybos sistema;
  - 1.15. pensijų anuitetas – buvusiam dalyviui iki gyvos galvos mokama periodinė pensijų išmoka, kurios visa išmokėjimo rizika tenka išmokų mokėtojui.
2. Vartojami sutrumpinimai:
- 2.1. Lietuvos bankas (LB);
  - 2.2. perleidžiamieji vertybiniai popieriai (VP);
  - 2.3. Lietuvos Respublikos papildomo savanoriško pensijų kaupimo įstatymas (PSPK);
  - 2.4. grynieji aktyvai (GA);
  - 2.5. kolektyvinio investavimo subjektai (KIS).
- Visos kitos sąvokos vartojamos ta pačia prasme, kaip jos vartojamos pensijų kaupimo veiklą reglamentuojančiuose Lietuvos Respublikos teisės aktuose.

2 straipsnis. ĮSTOJIMO Į PENSIJŲ FONDA, DALYVAVIMO SĄLYGOS IR TVARKA

1. Dalyviu tampa įsigaliojus PKS.
2. Pagal dalyvio sudarytą PKS atidaroma pensijų sąskaita, į kurią dalyvio vardu įrašomi jam tenkantys fondo vienetai.
3. Visi dalyviai pensijų kaupime dalyvauja tokiomis pat sąlygomis.
4. Dalyvavimas pensijų fonde pasibaigia, kai:
  - 4.1. bendrovė įvykdo savo įsipareigojimus dalyviui;
  - 4.2. dalyvio iniciatyva nutraukiama PKS, nepereinant į kitą pensijų fondą, taisyklių 7 straipsnyje nustatyta tvarka;
  - 4.3. dalyvis pereina į kitą bendrovės ar kitos valdymo įmonės valdomą pensijų fondą;
  - 4.4. dalyvis miršta;
  - 4.5. pensijų fondas panaikinamas;
  - 4.6. pensijų fondas prijungiamas prie kito arba sujungiamas su kitu pensijų fondu.
5. Tu atveju, jei įmokos į dalyvio pensijų sąskaitą nėra mokamos, iki tol sukauptos lėšos yra toliau investuojamos, o dalyvavimas pensijų fonde nėra stabdomas.

3 straipsnis. DALYVIO TEISĖS IR PAREIGOS

1. Dalyvis turi teisę:
  - 1.1. nutraukti PKS;
  - 1.2. pereiti į kitą bendrovės valdomą pensijų fondą;
  - 1.3. pereiti į kitos valdymo įmonės valdomą pensijų fondą;
  - 1.4. gauti iš bendrovės ir (ar) depozitoriumo informaciją apie jo pensijų sąskaitoje įrašytus fondo vienetus ir jų vertę, lėšų investavimo strategiją ir pagal ją gautą investicijų grąžą, taip pat bendrovės, pensijų fondo auditoriaus išvadą ir kitą Lietuvos Respublikos teisės aktų nustatytą informaciją;
  - 1.5. gauti pensijų išmokas pagal savo vardą sukaupto pensijų turto dydį;
  - 1.6. nukelti pensijų išmokos mokėjimo pradžią;
  - 1.7. testamentu palikti jam priklausančią pensijų turto dalį;
  - 1.8. paimti dalį pensijų fonde sukauptų lėšų, nenutraukiant PKS.
2. Dalyvis privalo per 5 (penkias) kalendorines dienas bendrovei raštu pranešti apie asmeninio pobūdžio informacijos, reikšmingos bendrovės vykdomai pensijų kaupimo veiklai (vardo ir pavardės, gyvenamosios vietos ir kitų PKS nurodytų duomenų), pasikeitimą.

4 straipsnis. BENDROVĖS TEISĖS IR PAREIGOS

1. Bendrovė turi teisę:
  - 1.1. pensijų fondo turtą valdyti, naudoti ir disponuoti juo patikėjimo teisės pagrindais;
  - 1.2. savo naudai daryti taisyklėse nustatytus atskaitymus.
2. Bendrovė, siekdama efektyvesnio pensijų fondo turto valdymo, turi teisę dalį savo funkcijų, susijusių su pensijų fondo turto valdymu pavesti trečiajai šaliai įstatymų nustatyta tvarka.
3. Pavesti atlikti dalį funkcijų galima tik tuo atveju, jeigu:
  - 3.1. tai netrukdytų bendrovei prižiūrėti įgaliotinį ir nepakenktų dalyvių interesams;
  - 3.2. LB su atitinkamos valstybės ne Europos Sąjungos narės, kurioje licencijuotai valdymo įmonei yra pavedama dalis funkcijų, priežiūros institucija yra sudariusi susitarimą dėl keitimosi informacija;
  - 3.3. bendrovės vadovai visada gali stebėti įgaliotinio veiklą;
  - 3.4. bendrovė gali visada, kai to reikia dalyvių interesams, duoti įgaliotinui papildomų nurodymų arba panaikinti įgaliojimą;
  - 3.5. įgaliotinis yra kvalifikuotas ir gali atlikti nurodytas funkcijas.
4. Bendrovė dalį su fondo valdymu susijusių funkcijų paveda vykdyti AB SEB bankui ar kitoms SEB grupės bendrovėms. Kiek tai susiję su fondo administravimo funkcijomis, įmonė deleguoja, fondo dalyvių, pensijų kaupimo sutarčių registro tvarkymą ir administravimą, pajamų paskirstymą, atsiskaitymą pagal sandorius, sudaromus su fondo turto. Bendrovė taip pat deleguoja dalį funkcijų, susijusių su rizikos kontrolės procesais, atitikties užtikrinimo ir vidaus audit funkcijomis.
5. Dalies funkcijų atlikimo pavedimas kitiems asmenims bendrovės nuo atsakomybės neatleidžia.
6. Bendrovė neturi teisės pavesti kitai įmonei tiek savo funkcijų, susijusių su fondų valdymu, kad pačiai jų iš esmės neb liktų. Draudžiama pensijų turto investavimo strategijos formavimo ir investicinių sprendimų priėmimo funkcijas pavesti atlikti kitai įmonei. Draudimas investicinių sprendimų priėmimo funkciją pavesti atlikti kitai įmonei netaikomas tais atvejais, kai investiciniams sprendimams priimti bendrovei būtina dalykinė (specialioji) kompetencija, kuri užtikrintų efektyvų pensijų fondų valdymą, ir kai yra tenkinamos šios sąlygos:
  - 6.1. kitai įmonei pavedama priimti tik dalį investicinių sprendimų, o bendrovė pati priima investicinius sprendimus dėl ne mažiau kaip 60 procentų fondo turto valdymo. Šiuo atveju bendrovė privalo užtikrinti, kad nuolat būtų išlaikyta šiame punkte nustatyta proporcija;
  - 6.2. įmonė, kuriai pavedama atlikti dalį investicinių sprendimų priėmimo funkcijos, nėra depozitoriumas, saugantis tos valdymo įmonės valdomų fondų turtą, ar kita įmonė, kurios interesai gali kirstis su bendrovės ar dalyvių interesais.
7. Bendrovė privalo:
  - 7.1. perduoti saugoti pensijų turtą depozitoriumui;
  - 7.2. patikėjimo teisės pagrindais valdomą pensijų fondo turtą investuoti laikydamasi taisyklėse nustatytos investavimo strategijos;
  - 7.3. sąžiningai, teisingai ir profesionaliai veikti geriausiomis pensijų fondui ir jo dalyviams sąlygomis bei jų interesais ir užtikrinti rinkos vientisumą;
  - 7.4. vengti interesų konfliktų, o kai jų išvengti neįmanoma, užtikrinti, kad su dalyviu būtų elgiamasi sąžiningai;
  - 7.5. pensijų fondo turto apskaitą tvarkyti atskirai nuo kito bendrovės turto ir kitų bendrovės valdomų pensijų fondų pensijų turto, užtikrinti, kad buhalterinių įrašų ir apskaitos sistemos būtų patikimos ir kad iš jų būtų galima sužinoti visų sandorių šalis, turinį, laiką ir vietą, nustatyti, ar turtas investuojamas laikantis nustatytų sąlygų ir teisės aktų;
  - 7.6. atlikti vidaus kontrolę, kontroliuoti savo vadovų ir darbuotojų sudaromus finansinių priemonių sandorius laikydamasi nustatytos vidaus kontrolės vykdymo tvarkos;
  - 7.7. užtikrinti, kad sprendimus dėl turto valdymo priimančias asmenis turėtų atitinkamą kvalifikaciją ir darbo patirtį, būtų nepriekaištingos reputacijos;

7.8 prieš 3 (tris) mėnesius iki dalyvio senatvės pensijos amžiaus, numatyto šių taisyklių 13 straipsnio 2 dalies 2.1 punkte, sukakties šiose taisyklėse nustatyta tvarka pranešti jam apie galimybę gauti pensijos išmoką arba nukelti pensijų išmokos mokėjimo pradžią;

7.9 pateikti dalyviui informaciją apie jo pensijų sąskaitoje įrašytus fondo vienetus ir jų vertę, lėšų investavimo strategiją ir ją taikant gautą investicijų grąžą, taip pat bendrovės, pensijų fondo auditoriaus išvadas ir kitą Lietuvos Respublikos teisės aktuose nustatytą informaciją;

7.10 vykdyti kitus šiose taisyklėse nustatytus įsipareigojimus.

8. Fondo platinimą įmonė vykdo per pasitelktus platintojus. Platintojai įmonės vardu supažindina dalyvius su įmonės paslaugomis ir jų sąlygomis, sudaro pensijų kaupimo sutartis, konsultuoja pensijų kaupimo fonde klausimais, teisės aktų reikalavimais, teikia informaciją apie asmeninėse dalyvių sąskaitose sukauptas sumas, investavimo rezultatus, užtikrina tolimesnį dalyvių aptarnavimą, kt. Platinimo sąlygos, apimtis ir tvarka įtvirtinama su įmone sudaromoje sutartyje.

9. Bendrovė įsipareigoja Lietuvos Respublikos ir Europos Sąjungos teisės aktais nustatytą fondo dalyvių asmens duomenų apsaugą, saugoti asmens duomenis nuo atsitiktinio ar neteisėto sunaikinimo arba nuo atsitiktinio praradimo, pakeitimo, nesankcionuoto atskleidimo ar pateikimo. Dalyvių duomenų rinkimo, naudojimo, tvarkymo pagrindai, tikslai, sąlygos, kiti ypatumai yra įtvirtinti SEB įmonių Lietuvoje asmens duomenų tvarkymo politikoje, skelbiamoje www.seb.lt.

5 straipsnis. PKS IR JOS SUDARYMAS, KEITIMAS

1. PKS sudaroma rašytine forma.

2. PKS šalys yra dalyvis ir bendrovė.

3. PKS įsigalioja nuo PKS sudarymo ir pirmos įmokos įskaitymo į dalyvio pensijų sąskaitą.

4. Sudarius PKS, bendrovė kiekvienam dalyviui atidaro pensijų sąskaitą.

5. Jeigu dalyvis, sudaręs PKS, per 3 (tris) mėnesius nuo PKS sudarymo nesumoka pirmos įmokos, PKS laikoma neįsigaliojusia, tokiu atveju Bendrovė turi teisę pensijų sąskaitą, atidarytą jo vardu, uždaryti.

6. PKS registruojamas, jų įsigaliojimas ir nutraukimas fiksuojamas bendrovės administruojamame dalyvių registre, informacija apie tai saugoma įstatymų nustatyta laikotarpiu.

7. PKS negali būti nustatyta tokių sąlygų, kurios pablogintų dalyvio padėtį, palyginti su tomis, kurias nustato Lietuvos Respublikos teisės aktai. Įstatymų neatitinkančios PKS nuostatos negalioja.

8. PKS keičiama Lietuvos Respublikos teisės aktų nustatyta tvarka pakeitus taisykles. Jeigu keičiamos taisyklės, kartu (be atskiro susitarimo) keičiama ir PKS. Taisyklių pakeitimai taikomi visiems dalyviams.

9. Šalys susitaria, kad jei PKS sudaroma, keičiama ar nutraukiama AB SEB banko paslaugų internetu sistema, tokia PKS bus laikoma tinkamai pasirašyta Šalių elektroniniais parašais, kurie turės tokią pat teisinę galią kaip ir parašai rašytiniuose (popieriniuose) dokumentuose.

6 straipsnis. PENSIJŲ SĄSKAITŲ ATIDARYMO, TVARKYMO IR UŽDARYMO BEI FONDO VIENETŲ TOSE SĄSKAITOSE APSKAITOS TVARKA

1. Bendrovė užtikrina, kad kiekvienam dalyviui būtų atidaryta pensijų sąskaita (-os). 2. Pensijų sąskaitą sudaro šie rekvizitai: fondo vieneto kodas (jį teikia bendrovė savo nuožiūra), sąskaitų tvarkytojo registro kodas, sąskaitos numeris, fondo vienetų savininko asmens kodas, vardas ir pavardė, adresas.

3. Pensijų sąskaitose esančių fondo vienetų operacijos atliekamos pagal dalyvių pavedimus, remiantis dokumentais, kurių pagrindu keičiasi pensijų turto būklė, ir kitais teisėtais pagrindais. Įrašai pensijų sąskaitose be jų savininkų sutikimo gali būti daromi tik Lietuvos Respublikos teisės aktų nustatytais atvejais, taip pat atitaisant klaidas.

4. Pensijų sąskaita uždaroma šiais atvejais:

4.1. dalyviui perėjus į kitą bendrovės ar kitos valdymo įmonės valdomą pensijų fondą. Sąskaita uždaroma tą pačią dieną, kai dalyviui priklausančios pinigines lėšas pervedamos į kito bendrovės ar kitos valdymo įmonės valdomo pensijų fondo pinigų sąskaitą;

4.2. dalyviui sulaukus pensinio amžiaus, numatyto šių taisyklių 13 straipsnio 2 dalyje, ir bendrovei išmokėjus jam visą pensijų išmoką. Sąskaitos uždarymo data turi sutapti su paskutinės išmokos išmokėjimo data;

4.3. dalyviui mirus, po to, kai įpėdiniai pateikia teisę į paveldėtą pensijų turtą liudijantį dokumentą. Sąskaitos uždarymo data turi sutapti su paskutinės pinigų pervedimo įpėdiniams data.

5. Sąskaitų tvarkytojai informaciją apie likučius pensijų sąskaitose turi teisę teikti tik sąskaitos turėtojui ir sąskaitos turėtoju nurodytiems asmenims.

6. Fondo vienetų likutis pensijų sąskaitose gali būti tiksliai teigiamas arba lygus nuliui.

7. Informacija apie dalyvių pensijų sąskaitas yra slapta. Ši informacija tretiesiems asmenims gali būti teikiama tik Lietuvos Respublikos įstatymuose numatytais atvejais, tvarka ir terminais.

8. Fondo vienetai apskaitomi laikantis dvigubo buhalterinio įrašo, privalomo visų operacijų registravimo, apskaitos atskirties, skaidrumo, vienalaikiškumo principų.

7 straipsnis. PKS NUTRAUKIMO SĄLYGOS IR TVARKA

1. Bendrovė neturi teisės nutraukti įsigaliojusios PKS be dalyvio sutikimo.

2. PKS gali būti nutraukta šiais atvejais:

2.1. dalyviui pereinant į kitą bendrovės valdomą pensijų fondą, kuomet sudaroma nauja PKS;

2.2. dalyviui pereinant į kitos valdymo įmonės valdomą pensijų fondą;

2.3. dalyviui nusprendus nebekaupti pensijų fonde ir pasiimti visas sukauptas lėšas.

3. Norėdamas nutraukti su bendrove sudarytą PKS, dalyvis taisyklėse nustatyta tvarka turi pateikti bendrovei raštišką prašymą dėl nutraukimo.

4. Pereinant į kitą bendrovės valdomą pensijų fondą arba kitos valdymo įmonės valdomą pensijų fondą, sudaroma nauja PKS.

5. Dalyvio perėjimas į kitą bendrovės valdomą pensijų fondą turi vykti laikantis šių sąlygų:

5.1. dalyvis turi teisę kartą per kalendorinius metus nuo PKS sudarymo pereiti į kitą pensijų fondą nedarant jokių atskaitymų. Jei dalyvis pereina į kitą bendrovės valdomą pensijų fondą daugiau kaip vieną kartą per kalendorinius metus, už jo perėjimą bendrovė daro šių taisyklių 12 straipsnio 6 dalyje nurodytus atskaitymus nuo dalyvio vardu pervedamų piniginių lėšų;

5.2. norėdamas pereiti į kitą pensijų fondą, dalyvis tai gali padaryti interneto banke arba turi pateikti bendrovei raštišką prašymą dėl PKS nutraukimo ir naujos PKS sudarymo.

6. Dalyvis, norintis pereiti į kitos valdymo įmonės valdomą pensijų fondą, turi sudaryti naują PKS su kita valdymo įmone ir per 14 (keturiolika) kalendorinių dienų nuo naujos PKS sudarymo pateikti ją bendrovei kartu su prašymu nutraukti PKS.

7. Jei dalyvis pareiškia norą pereiti į kitos valdymo įmonės valdomą pensijų fondą, bendrovei, jos akcininkams ir kitiems asmenims draudžiama tiesiogiai ar netiesiogiai riboti šią dalyvio teisę.

8. Dalyviui pereinant į kitos valdymo įmonės valdomą pensijų fondą, bendrovė gali daryti atskaitymus, nustatytus šių taisyklių 12 straipsnio 7 dalyje.

9. Dalyvio perėjimas iš bendrovės valdomo fondo į kitą bendrovės valdomą fondą arba kitos valdymo įmonės valdomą pensijų fondą turi vykti pagal sąlygas, numatytas šiose ir pensijų fondo, į kurį dalyvis pereina, taisyklėse.

10. Dalyvis, norėdamas nebekaupti pensijų fonde ir pasiimti visas sukauptas lėšas, turi pateikti bendrovei raštišką prašymą dėl PKS nutraukimo ir jame nurodyti sąskaitos, į kurią turi būti pervedtos jo sukauptos lėšos, rekvizitus.

11. Bendrovė, gavusi dalyvio prašymą dėl nutraukimo, o taip pat kitus šiame taisyklių straipsnyje nurodytus dokumentus, konvertuoja pensijų sąskaitoje esančius fondo vienetus į pinigines lėšas, išskaičiuoja visus dalyvio nesumokėtus mokesčius ir perveda šių taisyklių 10 straipsnio 6 dalyje nustatyta tvarka.

8 straipsnis. PKS PABAIGA

1. PKS galiojimas pasibaigia šiais atvejais:

1.1. šiose taisyklėse nustatytais atvejais dalyviui nutraukus PKS;

1.2. bendrovei įvykdžius įsipareigojimus dalyviui, t. y. nupirkus pensijų anuitetą ir (ar) pagal PIS išmokėjus jam visą pensijų išmoką;

1.3. dalyviui mirus;

1.4. pensijų fondą panaikinus;

1.5. pensijų fondą prijungus prie kito arba sujungus su kitu pensijų fondu.

9 straipsnis. PENSIJŲ ĮMOKOS

1. Pensijų įmokos mokamos į PKS nurodytą fondo sąskaitą banke.

2. Įmokų mokėtoju gali būti dalyvis, dalyvio darbdavys ir (ar) kiti asmenys.

3. Pensijų įmokos gali būti mokamos periodiškai arba bet kuriuo dalyvio pasirinktu laiku, tačiau kiekviena pensijų įmoka turi būti ne mažesnė kaip bendrovės nustatyta mažiausia įmoka.

4. Mažiausia įmoka yra nustatoma ir gali būti keičiama bendrovės valdybos sprendimu.

5. Mažiausia įmoka yra skelbiama interneto svetainėje www.seb.lt.

6. Pensijų įmoka, gauta bendrovės nedarbo dieną, laikoma kaip gauta kitą darbo dieną einančią po mokėjimo dienos. Pensijų įmokų mokėtojai turi atsižvelgti į pinigų pervedimo terminus AB SEB banko ir kitų bankų, iš kurių daro pavedimus, nurodytose sąlygose.

7. PIS sudariusio dalyvio vardu negali būti mokamos pensijų įmokos. Pensijų turtas, sudarytas iš įmokų, dalyvio vardu perverstų į pensijų fondą sudarius PIS, PIS nustatyta tvarka turi būti išmokamas dalyviui ne vėliau kaip per 5 (penkias) darbo dienas nuo tų įmokų gavimo datos (jeigu pensijų išmokos pagal PIS jau išmokėtos) arba pridedamas prie mokėtinų pensijų išmokų (jeigu jos dar neišmokėtos). Įmokos, pervedtos į pensijų fondą po PIS sudarymo datos, į vienetus šių taisyklių 10 straipsnyje nustatyta tvarka į fondo vienetus nekonvertuojamos.

10 straipsnis. PENSIJŲ ĮMOKŲ KONVERTAVIMO Į FONDO VIENETUS TVARKA IR FONDO VIENETŲ KONVERTAVIMO Į PINIGUS IR PINIGŲ ĮSMOKĖJIMO TAISYKLĖS

1. Pensijų įmokos, taip pat lėšos, pervestos iš kitų bendrovės ar kitos valdymo įmonės valdomų pensijų fondų, iš kurių pereina dalyvis, konvertuojamos į fondo vienetus, o fondo vienetai įrašomi į dalyvio vardu atidarytą pensijų sąskaitą. Bendrovė užtikrina pinigų į fondo vienetus konvertavimą ne vėliau kaip kitą darbo dieną po piniginių lėšų į pensijų fondą gavimo dienos.

2. Pensijų įmokos konvertuojamos į fondo vienetus pagal fondo vieneto vertę, esančią pinigų gavimo į pensijų fondo banko sąskaitą dieną. Įmokos, įskaitytos į pensijų fondo banko sąskaitą ne darbo dienomis, laikomos gautomis pirmą po pinigų įskaitymo einančią darbo dieną (gavimo diena) ir konvertuojamos į fondo vienetus gavimo dienos fondo vieneto kaina.

3. Lėšos, pervestos iš kitos valdymo įmonės valdomų pensijų fondų, be papildomų mokesčių konvertuojamos į fondo vienetus pagal fondo vieneto kainą pinigų gavimo į pensijų fondo banko sąskaitą dieną.

4. Kai dalyvis pereina į bendrovės valdomą kitą fondą, vieno fondo vienetai konvertuojami į kito fondo vienetus ne ankstesnės negu naujos PKS pasirašymo ir ne vėlesnės negu naujos PKS įsigaliojimo dienos fondų vienetų vertėmis. Lėšos iš vieno fondo į kitą fondą pervedamos valdymo įmonės valdymo procedūrų apraše nustatyta tvarka. Jeigu pasirašyta naujo fondo PKS pateikiama bendrovei iki svetainėje www.seb.lt nustatytos darbo dienos konkrečios valandos (angl. *cut-off time*), vieno fondo vienetai konvertuojami į kito fondo vienetus tos pačios dienos fondų vienetų verte, o po nustatytos valandos – kitos darbo dienos fondų vienetų verte. Darbo dienos valanda yra nustatoma ir keičiama bendrovės valdybos sprendimu ir skelbiama interneto svetainėje www.seb.lt.

5. Konvertuojant pinigines lėšas į fondo vienetus, fondo vienetų skaičius išreiškiamas sveikosiomis ir trupmeninėmis dalimis keturių skaičių po kablelio tikslumu apvalinant pagal matematinės apvalinimo taisyklės.

6. Jeigu turi būti išmokamos ar pervedamos dalyvio sukauptos lėšos ar jų dalis, bendrovė, gavusi iš dalyvio šiose taisyklėse nustatytus dokumentus, užtikrina, kad ne vėliau kaip kitą darbo dieną sąskaitoje įrašyti fondo vienetai būtų konvertuojami į pinigus ne vėlesne kaip dokumento gavimo bendrovėje dienos fondo vieneto verte ir ne vėliau kaip per 7 (septynias) darbo dienas pervedami klientui. Prašymas gautas ne darbo dieną laikomas gautu kitą darbo dieną einančią po prašymo gavimo dienos.

7. LB nustačius papildomus pensijų įmokų ir į kitą bendrovės ar kitos valdymo įmonės valdomą pensijų fondą pervedamų dalyviui priklausančių pinigų konvertavimo į fondo vienetus ir fondo vienetų konvertavimo į pinigus reikalavimus, bendrovė vadovaujasi šiais reikalavimais.

11 straipsnis. FONDO GRYNŲJŲ AKTYVŲ, FONDO VIENETO VERTĖS APSKAIČIAVIMO TAISYKLĖS IR SKELBIMO TVARKA

1. Apskaičiuojant fondo GA vertę, atskirai apskaičiuojama fondo turto vertė ir įsipareigojimų vertė.

2. Apskaičiuoto turto ir apskaičiuotus įsipareigojimų vertės skirtumas lygus GA vertei.

3. Turto ir įsipareigojimų tikroji vertė lygi GA vertei, už kurią labiausiai tikėtina šiuos aktyvus parduoti.

4. Turtas (ar jo dalis) yra nurašomas tik tada, kai įgyvendinamos teisės į šį turtą (ar jo dalį) arba kai baigiasi teisių galiojimo laikas, arba kai šios teisės perleidžiamos.

5. Įsipareigojimai skaičiuojami pagal Verslo apskaitos standartų reikalavimus.

6. Įsipareigojimai (ar jų dalis) turi būti nurašomi tik tada, kai jie išnyksta, t. y. kai sutartyje nustatyti įsipareigojimai įvykdomi, anuliuojami ar nustoja galioti.

7. Apskaičiuojant GA užsienio valiuta vertę, turto ir įsipareigojimų vertė nustatoma pagal apskaitoje taikomą euro ir užsienio valiutos santykį, galiojantį vertinimo dieną, nustatytą pagal Lietuvos Respublikos buhalterinės apskaitos įstatymą.

8. Priemonių, kuriomis prekiaujama reguliuojamose rinkose ir daugiašalėse prekybos sistemose, tikroji vertė nustatoma pagal bendrovės patvirtintame GA vertės skaičiavimo procedūrų apraše nurodytą daugiašalės sistemos viešai paskelbtą vertinimo dieną vidutinę rinkos kainą (*mid market price*) arba uždarymo kainą (*closing price*), išskyrus atvejus, kai:

8.1. priemonės yra kotiruojamos keliose reguliuojamose rinkose; tuo atveju jų tikrajai vertei nustatyti naudojama tos reguliuojamos rinkos, kurios prekybai šiomis priemonėmis būdingas didesnis likvidumas, reguliarumas ir dažnumas, duomenys;

8.2. pagal šio straipsnio 8 dalies 8.1 punkte pateiktą kriterijų neįmanoma pagrįstai pasirinkti rinkos, kurios duomenimis remiantis turi būti nustatoma priemonės tikroji vertė; tuo atveju jai nustatyti naudojama reguliuojamos rinkos, kurioje yra priemonės emitento buveinė, duomenys;

8.3. per paskutinę prekybos sesiją priemonė nebuvo kotiruojama; tuo atveju tikrajai vertei nustatyti naudojama paskutinė žinoma, tačiau ne daugiau kaip prieš 14 (keturiolika) kalendorinių dienų buvusi vidutinė rinkos kaina arba uždarymo kaina, jei nuo paskutinės prekybos dienos neįvyko įvykių, dėl kurių

dabartinė rinkos kaina yra reikšmingai mažesnė ar didesnė už paskutinę žinomą kainą;

8.4. priemonė nebuvo kotiruojama daugiau kaip 14 (keturiolika) kalendorinių dienų iki vertinimo dienos arba buvo kotiruojama rečiau, nei nustatyta skaičiavimo procedūrų apraše; tuo atveju jos vertė nustatoma kaip priemonių, kuriomis reguliuojamose rinkose neprekiaujama, vertė. Jei ši situacija pasikartoja kelis kartus, bendrovės valdyba turi įsitikinti, ar tolesnis tokių priemonių priskyrimas prie priemonių, kuriomis prekiaujama reguliuojamose rinkose, yra pagrįstas ir ar jų vertė neturėtų būti nuolat nustatoma kaip priemonių, kuriomis reguliuojamose rinkose neprekiaujama, vertė;

8.5. yra gaunamas tikslesnis priemonių vertinimas, vertinant taip:

8.5.1. naudojantis tarptautinių naujienų agentūrų, informacijos šaltinių (pvz., Bloomberg, Morningstar, Reuters ar kitų) teikiamais pelningumo duomenimis ir/arba kainomis;

8.5.2. pagal tikėtiną pardavimo kainą, nustatytą pagal parinktą vertinimo modelį, kuris finansų rinkoje yra visuotinai taikomas ir pripažintas;

8.6. yra gaunamas tikslesnis skolos VP ir pinigų rinkos priemonių vertinimas, vertinant taip:

8.6.1. naudojantis tarptautinių naujienų agentūrų, informacijos šaltinių (pvz., Bloomberg, Morningstar, Reuters ar kitų) teikiamais pelningumo duomenimis ir/arba kainomis;

8.6.2. atsižvelgiant į analogiškos trukmės, reitingo ir panašių išleidimo sąlygų VP vertę;

8.6.3. pagal tikėtiną pardavimo kainą, nustatytą pagal parinktą vertinimo modelį, kuris finansų rinkoje yra visuotinai taikomas ir pripažintas.

9. Priemonių, kuriomis daugiašalėse sistemose neprekiaujama, tikroji vertė nustatoma:

9.1. nuosavybės VP vertinami pagal LB patvirtintą GA vertės skaičiavimo metodiką;

9.2. skolos VP ir pinigų rinkos priemonės vertinami pagal LB patvirtintą GA vertės skaičiavimo metodiką;

9.3. išvestinės finansinės priemonės vertinamos pagal paskutinę analogiško anksčiau sudaryto sandorio rinkos vertę, jei per laikotarpį nuo sandorio sudarymo dienos iki vertinimo dienos nebuvo didelio ekonominių aplinkybių pasikeitimo. Jei minėta sąlyga netenkinama, vertinama pagal tikėtiną pardavimo kainą, nustatytą pagal parinktą vertinimo modelį (nurodytą bendrovės patvirtintame GA skaičiavimo procedūrų apraše), kuris finansų rinkoje yra visuotinai taikomas ir pripažintas;

9.4. KIS vienetai (akcijos) vertinami pagal paskutinę viešai paskelbtą išpirkimo kainą;

9.5. terminuoti indėliai bankuose vertinami pagal amortizuotos savikainos vertę;

9.6. grynieji pinigai ir lėšos kredito įstaigose vertinami pagal nominaliąją vertę;

9.7. pinigų rinkos priemonės, kurių išpirkimo terminas arba iki jo likęs laikas ne ilgesnis kaip 397 kalendorinės dienos arba kurių pajamingumas reguliariai tikslinamas pagal pinigų rinkos sąlygas ne rečiau kaip kartą per 397 kalendorines dienas, arba kurių rizika, įskaitant kredito ir palūkanų normos rizikas, yra labai panaši į riziką finansinių priemonių, kurių išpirkimo terminas ir pajamingumas atitinka anksčiau nurodytus požymius, gali būti vertinamos amortizuotos savikainos metodu;

9.8. kai yra gaunamas tikslesnis priemonių vertinimas, vertinant taip:

9.8.1. naudojantis tarptautinių naujienų agentūrų, informacijos šaltinių (pvz., Bloomberg, Morningstar, Reuters ar kitų) teikiamais pelningumo duomenimis ir/arba kainomis;

9.8.2. pagal tikėtiną pardavimo kainą, nustatytą pagal parinktą vertinimo modelį, kuris finansų rinkoje yra visuotinai taikomas ir pripažintas;

9.9. kai yra gaunamas tikslesnis skolos VP ir pinigų rinkos priemonių vertinimas, vertinant taip:

9.9.1. naudojantis tarptautinių naujienų agentūrų, informacijos šaltinių (pvz., Bloomberg, Morningstar, Reuters ar kitų) teikiamais pelningumo duomenimis ir/arba kainomis;

9.9.2. atsižvelgiant į analogiškos trukmės, reitingo ir panašių išleidimo sąlygų VP vertę;

9.9.3. pagal tikėtiną pardavimo kainą, nustatytą pagal parinktą vertinimo modelį, kuris finansų rinkoje yra visuotinai taikomas ir pripažintas.

10. Kitais atvejais, jei taip tiksliau įvertinamos priemonės negu pagal šio straipsnio 8-9 dalis, vertinama pagal bendrovės patvirtintame GA skaičiavimo procedūrų apraše nustatytą vertinimo modelį, kuris finansų rinkoje yra visuotinai taikomas ir pripažintas ir kuris padeda užtikrinti kuo objektyvesnę vertinamų priemonių vertę.

11. Fondo vienetai išreiškia dalyviui priklausančią turto dalį fonde.

12. Fondo vienetai skaidomi į dalis iki keturių skaičių po kablelio tikslumu, kuris apvalinamas pagal matematinės apvalinimo taisyklės.

13. Fondo vieneto (jo dalių) vertė nustatoma keturių skaičių po kablelio tikslumu ir apvalinama pagal matematinės apvalinimo taisyklės.

14. Fondo vieneto (jo dalies) vertė išreiškia eurais.

15. Bendra visų fondo vienetų vertė visada yra lygi fondo GA vertei.
16. Pradinė fondo vieneto vertė sudaro 0,2896 euro. Fondo įsteigimo metu fondo valiuta buvo litas ir pradinė fondo vieneto vertė buvo 1 litas.
17. Fondo vieneto vertė nustatoma padalijus fondo GA vertę, nustatytą apskaičiavimo dieną, iš bendro fondo vienetų skaičiaus.
18. Jei dėl GA vertės skaičiavimo klaidos vieneto vertė buvo apskaičiuota mažesnė arba didesnė, o skirtumas tarp klaidingai apskaičiuotos vieneto vertės ir tikrosios vertės sudaro ne mažiau kaip 0,1 (viena dešimtoji) procento tikrosios vieneto vertės, – skirtumas turi būti atlygintas iš bendrovės nuosavų lėšų. Jei skirtumas mažesnis negu 0,1 (viena dešimtoji) procento, jis gali būti neatlyginamas. Apie pasitraukusių dalyvių galimybę atsiimti priskaičiuoto skirtumo sumą bendrovė privalo informuoti kiekvieną teisę ją gauti turintį asmenį per 30 (trisdešimt) dienų nuo bendros nuostolių sumos apskaičiavimo datos.
19. Praėjusio darbo dienos fondo grynujų aktyvų ir vieneto vertė yra apskaičiuojama ir paskelbiama GA apskaičiavimo dieną ne vėliau negu tai numato galiojantys teisės aktai interneto svetainėje www.seb.lt.

12 straipsnis. ATLYGINIMO BENDROVEI IR DEPOZITORIUMUI APSKAIČIAVIMO METODIKA, DYDIS IR MOKĖJIMO TVARKA. KITŲ IŠLAIDŲ, DENGIAMŲ IŠ PENSIJŲ TURTO, BAIGTINIS SĄRAŠAS IR APSKAIČIAVIMO METODIKA

1. Iš pensijų turto galima daryti tik tokius atskaitymus, kurie yra susiję su pensijų fondo valdymu ir yra nustatyti šiose taisyklėse. Visos kitos taisyklėse nenumatytos arba nustatytos dydžius viršijančios išlaidos dengiamos iš bendrovės turto.
2. Šiame taisyklių straipsnyje yra nustatyti didžiausi galimi mokesčiai. Bendrovė turi teisę vienašališkai mažinti ir didinti mokesčius, nevirsydama šiose taisyklėse nustatytų ribų. Mokesčiai keičiami bendrovės valdybos sprendimu ir skelbiami interneto svetainėje www.seb.lt. Bendrovė privalo paskelbti naujus mokesčius likus ne mažiau kaip 20 (dvidešimt) kalendorinių dienų iki jų įsigaliojimo.
3. Bendrovė turi teisę iš pensijų fondo turto daryti tokius atskaitymus:
- 3.1. turto valdymo mokesť – iki 1 (vieno) procento per metus nuo dalyvio pensijų sąskaitoje apskaičiuotų lėšų vidutinės metinės vertės. Turto valdymo mokesť skaičiuojamas kiekvieną darbo dieną apskaičiuojant GA vertę. Apskaičiuojant mokesť atsižvelgiama į darbo dienų skaičių metuose. Bendrovė turto valdymo mokesť apskaičiuoja nuo grynosios pensijų fondo turto vertės kaip nustatyta LB patvirtintoje Grynujų aktyvų vertės apskaičiavimo metodikoje ir praėjusio mėnesio valdymo mokesť iki kiekvieno mėnesio 20 (dvidešimtos) dienos iš pensijų fondo sąskaitos perveda į savo sąskaitą;
- 3.2. įmokos mokesčio bendrovė netaikoma;
- 3.3. dalyviui paimant dalį sukauptų lėšų nenutraukiant PKS ar nusprendus toliau nebekaupiti pensijų fonde ir pasiimti visas sukauptas lėšas, mokesčiai netaikomi.
4. Iš pensijų fondo turto dengiamos faktinės išlaidos per metus negali viršyti 1,5 (vieno ir penkių dešimtyjų) procentų valdomo turto vertės. Iš pensijų fondo turto dengiamos šios faktinės išlaidos:
- 4.1. komisiniai mokesčiai VP prekybos tarpininkams už atliktus pirkimo, pardavimo ir kitus sandorius, susijusius su pensijų fondo investicijų portfelių sudarančiais VP. Mokesčiai mokami už kiekvieną operaciją;
- 4.2. su pensijų fondo turto investavimu susijusios valiutų keitimo ir piniginių lėšų pervedimo išlaidos;
- 4.3. atlyginimas už audito paslaugas pagal sutartį;
- 4.4. išlaidos, patiriamos už fondo turto dalies laikymą indėliuose ar bankų sąskaitose.
5. Depozitoriumui mokamas mokesťis už teisės aktų nustatytas paslaugas yra ne didesnis kaip 0,1 (vienos dešimtosios) procento pensijų fondo turto vidutinės metinės vertės. Mokesťis skaičiuojamas kiekvieną darbo dieną apskaičiuojant GA vertę. Apskaičiuojant mokesť, atsižvelgiama į darbo dienų skaičių metuose;
6. Dalyviui pereinant į kitą bendrovės valdomą pensijų fondą, bendrovė gali taikyti tokius atskaitymus:
- 6.1. pereinant vieną kartą per kalendorinius metus pervedamoms dalyvio vardu lėšoms netaikomi jokie atskaitymai;
- 6.2. pereinant daugiau negu vieną kartą per kalendorinius metus, iš pervedamų dalyvio lėšų yra padengiamos tik bendrovės išlaidos, susijusios su perėjimu į kitą pensijų fondą, tačiau šios išlaidos negali viršyti 0,5 proc. pervedamos sumos.
7. Dalyvis gali pereiti į kitos valdymo įmonės valdomą pensijų fondą padengdamas tik bendrovės išlaidas, susijusias su perėjimu į kitą pensijų fondą, tačiau šios išlaidos negali viršyti 0,5 proc. pervedamos sumos.

13 straipsnis. DALIES LĖŠŲ PAĖMIMAS, PENSIJŲ IŠMOKŲ MOKĖJIMO BŪDAI IR TVARKA

1. Dalies pensijų fonde sukauptų lėšų paėmimas, nenutraukiant PKS:
- 1.1. Pensijų fondo dalyvis, užpildęs bendrovės nustatytos formos rašytinį prašymą, praėjus 2 (dvejiems) metams nuo sutarties sudarymo ir ne anksčiau nei praėjus 2 (dvejiems) metams nuo paskutinio dalies lėšų paėmimo, turi teisę paimti

dalį sukauptų lėšų. Šis apribojimas netaikomas dalyviui įgijus teisę į pensijų išmoką.

1.2. Pensijų fondo dalyvis turi teisę paimti dalį sukauptų lėšų pensijų fondų sąskaitoje paliekant fondo vienetų, kurių vertė yra ne mažesnė kaip 500 Eur, skaičiuojant rašytinio formos prašymo gavimo dienos fondo vienetų kainą.

1.3. Fondo vienetai į pinigines lėšas pensijų fondo dalyvio rašytinio prašymo pagrindu konvertuojami taisyklių 10 straipsnio 6 punkte nustatyta tvarka ir terminais.

2. Teisė į pensijų išmokas įgyjama:

2.1. dalyviui sulaukus amžiaus, kuris yra penkeriais metais ankstesnis už Lietuvos Respublikos teisės aktų nustatytą pensijos amžių valstybinio socialinio draudimo senatvės pensijai gauti;

2.2. jei dalyvis Neįgalumo ir darbingumo nustatymo tarnybos prie Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos pripažintas nedarbingu ar iš dalies darbingu (nuo darbingumo lygio nustatymo dienos).

3. Pensijų išmokos dalyvio pasirinkimu gali būti mokamos šiais būdais:

3.1. vienkartinė išmoka;

3.2. dalimis (periodinė pensijų išmoka – fondo vienetai išperkami ir išmokami su dalyviu sutartomis ir PIS nustatytomis dalimis nustatyto reguliarumu);

3.3. nuperkant pensijų anuitetą.

4. Dalyvis turi teisę pasirinkti pensijų anuiteto mokėtoją ir pensijų anuiteto rūšį.

5. Įgijęs teisę į pensijų išmoką, dalyvis gali kreiptis į bendrovę dėl PIS sudarymo.

6. Kreipdamasis dėl PIS sudarymo, dalyvis privalo pateikti bendrovei rašytinį prašymą, asmens tapatybės dokumentą, PKS, o šio straipsnio 2.2 punkte nurodytu atveju papildomai privalo pateikti dokumentą, patvirtinantį dalyvio pripažinimą nedarbingu ar iš dalies darbingu.

7. Jei dalyvio pateikti dokumentai patvirtina dalyvio teisę į pensijų išmoką, bendrovė sudaro PIS su dalyviu dėl pensijų išmokos mokėjimo būdo ir terminų.

8. Dalyvis, įgijęs teisę į pensijų išmoką, turi teisę nukelti pensijų išmokos mokėjimo pradžią. Dalyviui raštu nesikreipus į bendrovę dėl PIS sudarymo, laikoma, kad dalyvis pasinaudojo teise nukelti išmokos mokėjimo pradžią.

9. Sudarius PIS, dalyviui priklausantis pensijų turtas iki išmokėjimo lieka asmeninėje pensijų kaupimo sąskaitoje.

10. Vienkartinė ar periodinė pensijų išmokos, kurias turėjo sumokėti bendrovė, nesumokėtos dėl dalyvio mirties, išmokamos šio asmens įpėdiniams, pateikusiems teisę į paveldėtą pensijų turtą liudijantį dokumentą.

11. Tais atvejais, kai į fondą įmokas moka darbdavys savo darbuotojų (dalyvių) naudai susitarimo tarp Bendrovės ir dalyvių darbdavio pagrindu, dalies pensijų fonde sukauptų lėšų paėmimo, nenutraukiant PKS, teisė, taip pat teisė nutraukti PKS pagal šių Taisyklių 7 str. 2.3. papunktį dalyviams darbdavio sprendimu gali būti ribojama. Dalyviams pažeidus nustatytus ribojimus, nepriklausomai nuo to ar tokie veiksmai buvo suderinti su darbdaviu, Bendrovė dalyvių darbdaviui pateikia informaciją apie tokių dalyvių naudai sukauptų lėšų paėmimą, nenutraukiant PKS ar PKS nutraukimą.

14 straipsnis. FONDO TURTAS

1. Fondo turtas yra dalyvių bendroji dalinė nuosavybė. Dalyvio dalis bendrojoje nuosavybėje nustatoma pagal jo sąskaitoje įrašytų fondo vienetų skaičių.

2. Bendrovė fondo turtą valdo, naudoja ir juo disponuoja turto patikėjimo teise.

3. Fondo turtas yra atskirtas nuo kito bendrovės turto ir bendrovės valdomų kitų pensijų fondų turto.

4. Po dalyvio mirties jam priklausanti fondo turto dalis paveldima įstatymų nustatyta tvarka.

5. Fondo turtas negali būti perleistas bendrovei, jos vadovui, valdybos nariams, stebėtojų tarybos nariams ar darbuotojams (ir jų sutuoktiniams). Taip pat draudžiama iš šių asmenų įsigyti turtą fondo lėšomis.

6. Į fondo turtą draudžiama nukreipti išieškojimą pagal bendrovės ir fondo dalyvių prievolės. Fondo turtas negali būti skolinamas, įkeičiamas, juo negalima garantuoti ar laiduoti kitų asmenų įsipareigojimų.

7. Fondo lėšomis negali būti sudaromi sandoriai dėl VP, pinigų rinkos priemonių ar kitų finansinių priemonių, kurių jis neturi, pardavimo.

8. Bendrovė, veikianti fondo lėšomis, negali skolintis, išskyrus paskolas iki 10 (dešimties) procentų grynujų aktyvų vertės iki 3 (trijų) mėnesių terminui, kurios būtinos likvidumui palaikyti. Tai nereiškia draudimo skolintis užsienio valiutą, už kurią perkami VP ar pinigų rinkos priemonės, jei paskolos grąžinimui užtikrinti paskolos davėjui įkeičiama ne mažesnė suma kita valiuta.

9. Fondo turtą gali sudaryti tik:

9.1. VP ar pinigų rinkos priemonės;

9.2. išleidžiami nauji VP:

9.2.1. jeigu emisijos sąlygose yra numatytas įsipareigojimas įtraukti šiuos VP į prekybą reguliuojamoje rinkoje;

9.2.2. jeigu bus įtraukta į prekybą ne vėliau kaip per 1 (vienerius) metus nuo išleidimo datos ir jei tokia reguliuojama rinka yra nurodyta šio straipsnio 10 dalyje;

9.3. kolektyvinio investavimo subjektų, atitinkančių Lietuvos Respublikos papildomo savanoriško pensijų kaupimo įstatymo reikalavimus, investiciniai vienetai ar akcijos;

9.4. ne ilgesniam kaip 12 (dvylikos) mėnesių terminui padėti indėliai, kuriuos galima atsiimti pareikalavus, esantys kredito įstaigose, kurių registruota buveinė yra Europos Sąjungos valstybėje narėje arba kitoje valstybėje, kurioje riziką ribojanti priežiūra yra ne mažiau griežta negu Europos Sąjungoje;

9.5. išvestinės finansinės priemonės, kurios naudojamos Lietuvos Respublikos papildomo savanoriško pensijų kaupimo įstatymo 45 straipsnio 4 punkto nustatyta tvarka;

9.6. pinigų rinkos priemonės, kurios nėra įtrauktos į prekybą reguliuojamoje rinkoje, tačiau jos atitinka Lietuvos Respublikos papildomo savanoriško pensijų kaupimo įstatymo numatytus reikalavimus.

9.7. alternatyvių turto klasių rinkos priemonės, jei atitinka PSPKJ 45 str. 6 dalies reikalavimus.

10. Fondo turtas investuojamas į šio straipsnio 9 dalies 9.1 punkte nurodytus objektus:

10.1. kuriais prekiaujama rinkose, pagal Lietuvos Respublikos teisės aktus laikomose reguliuojamomis ir veikiančiose Lietuvos Respublikoje ar kitose valstybėse narėse;

10.2. kurie yra įtraukti į valstybėje ne Europos Sąjungoje narėje esančios VP biržos oficialiąjį prekybos sąrašą;

10.3. kuriais prekiaujama kitoje valstybėje (išskyrus valstybes nares) esančioje bent vienoje iš šių biržų ar rinkų:

10.3.1. Australijos (Australijos VP birža),

10.3.2. Japonijos (Tokijo VP birža),

10.3.3. Jungtinių Amerikos Valstijų (Niujorko akcijų birža, NASDAQ VP birža, NYSE Amerikos birža (NYSE American), Čikagos pasirinkimo sandorių birža (Chicago Board Options Exchange)),

10.3.4. Kanados (Toronto VP birža),

10.3.5. Čilės VP birža (Santjago VP birža);

10.3.6. Šveicarijos (Šveicarijos VP birža),

10.3.7. Izraelio VP birža (Tel Avivo VP birža);

10.3.8. Meksikos (Meksiko VP birža),

10.3.9. Naujosios Zelandijos (Naujosios Zelandijos VP birža),

10.3.10. Turkijos VP birža (Stambulo VP birža),

10.3.11. P. Korėjos (Korėjos VP birža)

10.3.12. Didžiosios Britanijos (Londono VP birža (*London Stock Exchange*)).

Prisijungus naujoms valstybėms narėms ar išstojus esančioms, taip pat pasikeitus nurodytų VP biržų pavadinimams, atitinkamai gali keistis ir fondo turto investavimo regionai ir biržos.

11. Siekdama geriau valdyti fondo ar jo dalies riziką, bendrovė gali investuoti sudarydama šių išvestinių finansinių priemonių sandorius:

11.1. finansinius būsimojus sandorius (*forwards*), įskaitant tuos, kurie suteikia teisę tik gauti pinigų (valiutos, palūkanų normos, akcijų, obligacijų, akcijų indeksų pardavimo ar pirkimo būsimojus sandorius ir kitus būsimojus sandorius);

11.2. finansinius ateities sandorius (*futures*), įskaitant tuos, kurie suteikia teisę tik gauti pinigų (valiutos, palūkanų normos, akcijų, obligacijų, akcijų indeksų pardavimo ar pirkimo ateities sandorius ir kitus ateities sandorius);

11.3. palūkanų normos, valiutos, nemokumo rizikos, akcijų ar akcijų indeksų apsikeitimo sandorius (*swaps*);

11.4. VP ar finansinių priemonių pirkimo ar pardavimo pasirinkimo sandorius (*options*).

12. Bendrovė fondo turtą investuoja į ir / ar SEB grupės bendrovių ir / ar šių bendrovių valdomų kolektyvinio investavimo subjektų išleistus investicinius vienetus ir akcijas, VP ir / ar indėlius.

15 straipsnis. FONDO INVESTICIJŲ PORTFELIO DIVERSIFIKAVIMAS

1. Bendrovė, investuodama fondo turtą, laikosi šių diversifikavimo reikalavimų:

1.1. į vieno emitento VP ar pinigų rinkos priemones gali būti investuota ne daugiau kaip 5 (penki) procentai fondo turtą sudarančių grynųjų aktyvų, išskyrus šio straipsnio 1 dalies 1.2-1.6 punktuose numatytas išimtis;

1.2. į vieno emitento VP ar pinigų rinkos priemones gali būti investuota daugiau kaip 5 (penki) procentai, bet ne daugiau kaip 10 (dešimt) procentų grynųjų aktyvų, su sąlyga, kad tokių investicijų bendra suma nebus didesnė kaip 40 (keturiasdešimt) procentų grynųjų aktyvų (šis apribojimas indėliams netaikomas);

1.3. investicijos į valstybės, kurios kredito reitingas ne mažesnis negu Lietuvos Respublikos, išleistus arba garantuotus VP ar pinigų rinkos priemones negali būti didesnės kaip 35 (trisdešimt penki) procentai fondo turtą sudarančių grynųjų aktyvų vertės, išskyrus šio straipsnio 1 dalies 1.4 punkte nustatytą išimtį;

1.4. investicijos į šio straipsnio 1 dalies 1.3 punkte nurodytus VP ar pinigų rinkos priemones gali sudaryti iki 100 (vieno šimto) procentų fondo turtą sudarančių grynųjų aktyvų, jei:

1.4.1. gautas LB leidimas;

1.4.2. tokiu atveju dalyvių interesai būtų pakankamai apsaugoti;

1.4.3. investuota į ne mažiau kaip 6 (šešių) emisijų VP ar pinigų rinkos priemones;

1.4.4. į vienos emisijos VP ar pinigų rinkos priemones investuota ne daugiau kaip 30 (trisdešimt) procentų grynųjų aktyvų;

1.5. investicijos į obligacijas, išleistas tokios valstybėje narėje registruotą buveinę turinčios kredito įstaigos, kuri, siekiant apsaugoti obligacijų savininkų interesus, yra tos valstybės specialiai prižiūrima pagal teisės aktus, o iš obligacijų leidimo gauta suma visam obligacijų galiojimo laikui investuojama į tokį turtą, kurio pakaktų patenkinti obligacijų savininkų reikalavimus, ir iš kurio – emitento nemokumo atveju – obligacijų savininkų reikalavimai išmokėti pagrindinę sumą ir palūkanas būtų patenkinti pirmumo teise, negali būti didesnės kaip 25 (dvidešimt penki) procentai grynųjų aktyvų, išskyrus šio straipsnio 1 dalies 1.6 punkte numatytą išimtį;

1.6. bendra investicijų į šio straipsnio 1 dalies 1.5 punkte nurodytus VP suma gali sudaryti iki 80 (aštuoniasdešimt) procentų fondo turtą sudarančių grynųjų aktyvų, jei į tokias vieno emitento obligacijas investuojama daugiau kaip 5 (penki) procentai, bet ne daugiau kaip 25 (dvidešimt penki) procentai grynųjų aktyvų;

1.7. bendra investicijų į bendrovių, kurioms nėra suteiktas kredito reitingas, arba į bendrovių su žemesniu negu investiciniu reitingu obligacijas ar kitų formų ne nuosavybės vertybinius popierius vertė negali viršyti 20 proc. pensijų fondo grynųjų aktyvų;

1.8. iki 20 (dvidešimt) proc. pensijų fondo grynųjų aktyvų gali būti investuojama į kiekvieno iš PSPKJ 49 straipsnio 1 dalyje nustatytas sąlygas atitinkančių kolektyvinio investavimo subjektų investicinius vienetus ar akcijas;

1.9. iki 30 (trisdešimt) proc. fondo grynųjų aktyvų gali būti investuota į PSPKJ 49 straipsnio 1 punkte nustatytų reikalavimų neatitinkančių kolektyvinio investavimo subjektų investicinius vienetus ar akcijas, jeigu tokie kolektyvinio investavimo subjektai atitinka PSPKJ 49 straipsnio 3 dalyje nustatytas sąlygas. Į kiekvieną iš šiame punkte nustatytas sąlygas atitinkančių kolektyvinio investavimo subjektų gali būti investuota ne daugiau kaip 5 proc. pensijų fondo grynųjų aktyvų. Šio punkto nuostatos netaikomos investuojant į alternatyvių turto klasių kolektyvinio investavimo subjektus; 1.10. investicijos į indėlius vienoje kredito įstaigoje negali sudaryti daugiau kaip 20 (dvidešimt) procentų fondo turtą sudarančių grynųjų aktyvų.

2. Bendra investicijų į vieno asmens išleistus VP, pinigų rinkos priemones ar indėlius suma negali būti didesnė kaip 20 (dvidešimt) procentų fondo turtą sudarančių grynųjų aktyvų.

3. Šio straipsnio 1 dalies 1.3-1.6 punktuose nurodyti VP ir pinigų rinkos priemonės nėra įskaitomi skaičiuojant investicijas, kurioms pagal šio straipsnio 1 dalies 1.2 punktą taikoma didžiausia leistina 40 (keturiasdešimt) procentų riba. Šio straipsnio 1 dalies 1.1-1.7 punktuose ir 1.10 punkte nustatytos investicijų sumos negali būti sudedamos, todėl investicijų į vieno emitento išleistus VP, pinigų rinkos priemones, indėlius suma negali būti didesnė kaip 35 (trisdešimt penki) procentai fondo turtą sudarančių grynųjų aktyvų.

4. Į įmonių, priklausančių grupei, kuri turi sudaryti konsoliduotąsias finansines ataskaitas, finansines priemones ir indėlius gali būti investuota ne daugiau kaip 20 (dvidešimt) proc. grynųjų aktyvų.

5. Alternatyvių turto klasių rinkose per PSPKJ 45 straipsnio 6 dalyje nustatytus subjektus gali būti investuota ne daugiau kaip 30 proc. pensijų fondo grynųjų aktyvų. Subjektai, per kuriuos pensijų turtas investuojamas į alternatyvių turto klasių rinkas ir kurie nėra laikomi kolektyvinio investavimo subjektais, laikytini emitentais finansinių priemonių portfelio diversifikavimui taikomų reikalavimų prasme. Iš viso alternatyvių turto klasių rinkose per PSPKJ 45 straipsnio 6 dalyje nustatytus subjektus ir 49 straipsnio 3 dalyje nustatytus kolektyvinio investavimo subjektus gali būti investuota ne daugiau kaip 30 proc. pensijų fondo grynųjų aktyvų.

6. Kai nustatytos investavimo taisyklės pažeidžiamos dėl priežasčių, nepriklausančių nuo bendrovės, neatitikimas turi būti pašalintas ne vėliau kaip per 6 (šešis) mėnesius.

7. Fondas gali nesilaikyti taisyklėse nustatytų investavimo apribojimų, jei jis pasinaudoja turimų VP ar pinigų rinkos priemonių suteikiama pirmumo teise. Tokiu atveju neatitikimas turi būti pašalintas ne vėliau kaip per 6 (šešis) mėnesius. Šio termino, per kurį turi būti pašalintas neatitikimas, atsiradęs dėl priežasčių, nepriklausančių nuo valdymo įmonės, gali būti nesilaikoma (tačiau tokiu atveju neatitikimas privalo būti pašalintas ne vėliau, negu nustatyta investicijos išpirkimo data arba numatyta subjekto veiklos pabaigos data, kai konkreči išpirkimo data nėra nustatyta), jeigu yra visos šios sąlygos:

7.1. investuojama alternatyvių turto klasių rinkoje;

7.2. subjektas, įskaitant kolektyvinio investavimo subjektus, per kurį investuojama, yra uždarojo tipo;

7.3. nesilaikant šio termino pensijų fondo dalyvių interesai geriau tenkinami negu jo laikantis.

8. Pasikeitus teisės aktams, susijusiems su bendrovės veikla ar fondu, bendrovė vadovaujasi naujais teisės aktuose numatytais reikalavimais.

16 straipsnis. FONDO INVESTAVIMO STRATEGIJA

1. Fondo turto investavimo tikslas - per ilgą laikotarpį išnaudoti visą akcijų rinkų augimo potencialą ir taip uždirbti kuo didesnę grąžą prisiimant didelę akcijų rinkų riziką.

2. Bendrovė fondo turta investuoja pagal tokią politiką ir principus:

2.1. įgyvendindama šio straipsnio 1 dalyje nustatytus fondo turto investavimo tikslus, bendrovė remiasi nuostata, kad fondo turtas yra ilgalaikės jo dalyvių investicijos;

2.2. bendrovė siekia šio straipsnio 1 dalyje nustatytų investavimo tikslų ir didžiausios naudos fondo dalyviams, laikydamosi apribojimų, nustatytų taisyklėse ir Lietuvos Respublikos teisės aktuose;

2.3. siekdama padidinti fondo turto pelningumą, bendrovė į akcijų ir kitų turto klasių, kaip jos apibrėžtos taisyklių 1 straipsnio 1 punkto 1.13.1 ir 1.13.3 papunkčiuose, suteikiamas galimybes, investuoja iki 100 (vieno šimto) procentų fondo turta sudarančių grynųjų aktyvų;

2.4. siekdama užtikrinti stabilų pensijų fondo turto pelningumą ir sumažinti riziką, iki 15 (penkiolikos) procentų pensijų fondo turta sudarančių grynųjų aktyvų bendrovė investuoja į obligacijų turto klasę ir/arba laiko einamosiose sąskaitose;

2.5. bendrovė neapsiriboja investicijomis į konkrečių valstybių vyriausybių ir centrinių bankų išleistas ar jų garantuotas skolas VP;

2.6. nėra teikiama pirmenybė atskiram pramonės sektoriui ar geografiniam regionui. Siekdamas sumažinti riziką, fondas diversifikuoja investicijas tarp sektorių ir regionų;

2.7. minimalius reitingų, trukmės ir kt. reikalavimus investicijoms bendrovė nustato vidaus aktuose.

3. Pensijų fondo investicijos gali būti įvairiomis užsienio valiutomis.

4. Investiciniai sprendimai dėl fondo turto valdymo priimami laikantis bendrovės investicinių sprendimų priėmimo tvarkos.

5. Įvertinant fondo finansinius rezultatus, naudojamas fondo investavimo strategiją atitinkantis lyginamasis indeksas. Duomenys apie fondo ir lyginamojo indekso rezultatus pateikiami bendrovės veiklos ir finansinės būklės ataskaitose, taip pat skelbiant fondo finansinius rezultatus.

17 straipsnis. SU INVESTAVIMU SUSIJUSI RIZIKA

1. Bendrovė vertina ir valdo fondo turto investavimo riziką. Investavimo riziką sudaro įvairūs faktoriai, dėl kurių įtakos fondo turto vertė gali sumažėti arba padidėti. Fondas taiko rizikos valdymo procedūras, kurios sudaro galimybę Bendrovei prižiūrėti ir bet kurio metu įvertinti pozicijų riziką bei jų įtaką bendrai portfelio rizikai.

Pagrindiniai pensijų fondo turto investavimo rizikos valdymo kriterijai ir vertinimo rodikliai yra šie:

1.1. investicijų paskirstymas tarp turto klasių bei tarp vyriausybių ir įmonių skolas VP. Bendrovė, įvertinusi pasaulio šalių ekonomikos augimo perspektyvas, priima sprendimą, kokią pensijų fondo turto dalį skirti skirtingoms turto klasėms bei kaip paskirstyti investicijas tarp vyriausybių ir įmonių skolas VP;

1.2. vidutinė skolas VP investicijų finansinė trukmė;

1.3. tarptautinių kredito reitingo vertinimo agentūrų *Standard & Poor's*, *Moody's*, *Fitch* emitentui suteikti ilgalaikiai kredito reitingai užsienio valiuta;

1.4. pensijų fondo turtas investuojamas laikantis PSPKJ nustatytą diversifikavimo reikalavimų;

1.5. kiti pensijų fondo investicijų rizikos vertinimo rodikliai.

2. Su fondo investicijomis yra susijusi ši rizika:

2.1. vertybinių popierių (toliau – VP) pasirinkimo ir kainų kitimo rizika. Tai yra rizika, kad VP kainos gali kisti dėl besikeičiančios situacijos rinkoje ar naujos informacijos apie šiuos VP. Įsigytų VP kainos pokytis gali skirtis nuo prognozuoto kainos pokyčio. Bendrovė, valdydama kainų kitimo riziką, turi teisę naudoti išvestines finansines priemones;

2.2. turto paskirstymo rizika. Bendrovė, atsižvelgdama į pasaulio šalių ekonomikos ir įvairių turto klasių augimo perspektyvas, priima sprendimą, kokią pensijų fondo turto dalį skirti akcijų, obligacijų ir kitoms turto klasėms; pensijų fondo turtas, investuojamas į akcijas ar kolektyvinius investavimo subjektus, investuojančius į akcijas, paskirstomas pagal įvairius pasaulio geografinius regionus ir ekonomikos sektorius;

2.3. palūkanų normų rizika. Strategijoje nustatyti investavimo objektai, kaip ir daugelis skolas VP, susiję su rizika, kad VP vertė gali sumažėti ar padidėti dėl pakeistų palūkanų normų, t. y. investicijų vertė mažėja didėjant palūkanų normoms ir atvirkščiai – investicijų vertė didėja, kai palūkanų normos mažėja. Valdydama šią riziką, Bendrovė gali naudoti išvestines finansines priemones,

kurių vertė kinta kartu su palūkanų normomis, keisti obligacijų dalį pensijų funde ir vidutinę pensijų fondo obligacijų finansinę trukmę;

2.4. rinkų ir kredito rizika. Nors konkretūs VP gali suteikti galimybę gauti didesnę investicijų grąžą negu visa rinka ar susijęs rinkos segmentas, visos rinkos vertė gali sumažėti ar padidėti dėl kintančių palūkanų normų, naujo priežiūros institucijų nustatyto reglamentavimo, pasikeitusių ekonominių sąlygų. VP kreditingumo kokybė priklauso nuo emitento gebėjimo laiku mokėti palūkanas ir suėjus terminui išpirkti obligacijas. Kuo mažesnis emitentui suteiktas kredito reitingas, tuo didesnė rizika, kad emitentas neįvykdys savo įsipareigojimų pensijų fondo dalyviams. VP kreditingumo rizika taip pat priklauso ir nuo banko, laiduojančio už konkrečius skolas VP, finansinio pajėgumo. Valdydama šią riziką, Bendrovė gali naudoti išvestines finansines priemones, kurių vertė kinta kartu su bendrovių kreditingumo kokybe, arba keisti bendrovių skolas VP dalį pensijų funde;

2.5. valiutų kursų svyravimų rizika. Jei investuojama į VP užsienio valiuta, tai, keičiantis valiutos, kuria investuota, kursui euro atžvilgiu, kinta ir investicijų vertė. Bendrovė, valdydama valiutų kursų svyravimo riziką, turi teisę naudoti išvestines finansines priemones;

2.6. infliacijos (perkamosios galios) rizika. Infliacijos tempams spartėjant, skolas VP atkarpų ir pagrindinės sumos perkamoji vertė ir kaina paprastai mažėja. Valdydama šią riziką, Bendrovė gali naudotis išvestinėmis finansinėmis priemonėmis, kurių vertė kinta kartu su infliacijos augimo pokyčiu, investuoti į obligacijas, kurių vertė yra susijusi su infliacijos tempais, arba keisti obligacijų dalį pensijų funde ir vidutinę pensijų fondo obligacijų finansinę trukmę.

3. Fondo investicijos nėra garantuojamos Indėlių draudimo fondo ar kitos valstybinės garantijų ar draudimo agentūros.

4. Nors bendrovė taikomomis rizikos valdymo priemonėmis sieks išvengti didelio fondo GA ir fondo vieneto vertės svyravimo, dalyviams išlieka sąskaitose kaupiamo turto sumažėjimo rizika.

18 straipsnis. ATASKAITOS IR PRANEŠIMAI. INFORMACIJOS APIE FONDA PATEIKIMO TVARKA

1. Bendrovė privalo ne rečiau kaip kartą per kalendorinius metus iki tų metų 4 mėnesio pabaigos PKS nustatyta forma pranešti kiekvienam dalyviui apie sumokėtų pensijų įmokų dydį (nurodant įmokų mokėtoją ar mokėtojus), jo asmeninėje pensijų kaupimo sąskaitoje apskaičiuoto pensijų turto dydį (į asmeninę pensijų kaupimo sąskaitą įrašytų fondo vienetų skaičių, jų vertę), metų pensijų fondo investicijų grąžą, išskaičiuotų mokesčių dydį. Bendrovė rengia ir skelbia ataskaitas apie pensijų fondų valdymo veiklą teisės aktų nustatytu periodiškumu. Su šiomis ataskaitomis galima susipažinti bendrovės ir AB SEB banko, kaip platintojo, buveinėse kiekvieną darbo dieną. Ataskaitos taip pat skelbiamos interneto svetainėje www.seb.lt.

2. Dalyvis, sudaręs Elektroninių paslaugų teikimo sutartį su AB SEB banku, internetu gali gauti informacijos apie savo asmeninės pensijų kaupimo sąskaitos būklę ir gautą investicijų grąžą.

3. Bendrovė pateikia dalyviui atskaitą AB SEB banko paslaugų internetu sistema, išskyrus atvejus, jeigu dalyviai atskirai kreipiasi dėl tolimesnio gavimo paštu ar elektroniniu paštu. Dalyviams, nesudariusiems Elektroninių paslaugų teikimo sutarties su AB SEB banku, atskaita bus siunčiama PKS dalyvio pasirinktu būdu. Bendrovė informuoja dalyvius, turinčius elektroninį paštą, apie metinės ataskaitos ir kitos privalomos informacijos pateikimą bendrovės savitarnos svetainėje. 4. Dalyvis turi teisę per 30 (trisdešimt) kalendorinių dienų nuo ataskaitos išsiuntimo dienos raštu pareikšti pastabas bendrovei, o bendrovė įsipareigoja raštu atsakyti dalyviui ne vėliau kaip per 15 (penkiolika) kalendorinių dienų nuo dalyvio pastabų gavimo dienos. Jei dalyvis nepareiškia pastabų per 30 (trisdešimt) kalendorinių dienų nuo ataskaitos išsiuntimo dienos, laikoma, kad jis pretenzijų neturi.

5. Dalyvis pensijų fondo periodines ataskaitas, taisyklių kopijas ar kitus šiame straipsnyje minimus dokumentus gauna nemokamai.

6. Visi kiti pranešimai ir / arba informacija, siunčiami tokiomis pačiomis priemonėmis ir būdais, kaip numatyta šio taisyklių straipsnio 3 punkte. Jei pranešimas siunčiamas el. paštu arba AB SEB banko paslaugų internetu sistema, laikoma, kad jį šalis gavo tą pačią dieną, jei jis buvo gautas darbo valandomis, arba kitą darbo dieną, jei jis buvo gautas ne darbo valandomis.

7. Šalis, nepranešusi taisyklių 3 straipsnyje 2 dalyje nustatyta tvarka apie pasikeitusius rekvizitus, negali reikšti pretenzijų, kad ji negavo pranešimų, jei kita šalis atliko veiksmus pagal paskutinius jai žinomus tos šalies adresą ar rekvizitus.

8. Dalyviai kiekvieną darbo dieną bendrovės ir depozitoriumo buveinėse, interneto svetainėje www.seb.lt gali susipažinti su šiais dokumentais:

8.1. taisyklėmis;

8.2. periodinėmis bendrovės ir pensijų fondo veiklos ataskaitomis;

8.3. bendrovės finansinės veiklos audito išvadomis;

8.4. kitais Lietuvos Respublikos teisės aktuose nustatytais dokumentais.

9. Informacija, kurią valdymo įmonė yra įpareigota skelbti laikydamosi taisyklių ir / ar Lietuvos Respublikos teisės aktų, skelbiama dienraštyje „Verslo žinios“.

19 straipsnis. DEPOZITORIUMO VEIKLA, TEISĖS IR PAREIGOS

1. Pensijų turtas saugomas ir jo apskaita tvarkoma viename depozitoriume.
2. LB išduoda leidimą pasirinkti ar pakeisti depozitoriumą.
3. Depozitoriumas turi teisę savo funkcijas ar jų dalį perleisti kitiems depozitoriumams, bet tai neatleidžia jo nuo atsakomybės.
4. Depozitoriumas turi teisę:
  - 4.1. gauti atlyginimą už bendrovei suteiktas paslaugas;
  - 4.2. gauti iš bendrovės taisykles ir kitą informaciją, reikalingą savo įsipareigojimams vykdyti;
  - 4.3. nevykdyti bendrovės nurodymų, jeigu jie prieštarauja imperatyvioms Lietuvos Respublikos teisės aktų normoms, taisyklėms.
5. Depozitoriumas įsipareigoja:
  - 5.1. veikti pensijų fondo dalyvių naudai;
  - 5.2. vykdyti bendrovės nurodymus, jeigu jie neprieštarauja Lietuvos Respublikos teisės aktų ir taisyklių reikalavimams;
  - 5.3. užtikrinti, kad įplaukos už perleistą pensijų fondo turtą per Lietuvos Respublikos teisės aktų nustatytą laiką atitektų pensijų fondui;
  - 5.4. užtikrinti, kad pensijų fondo įplaukos būtų naudojamos laikantis Lietuvos Respublikos teisės aktų ir taisyklių reikalavimų;
  - 5.5. pranešti LB ir bendrovės valdybai apie visus pastebėtus Lietuvos Respublikos teisės aktų ar taisyklių pažeidimus;
  - 5.6. priimti pensijų fondo turtą ir tvarkyti jo apskaitą atskirai nuo depozitoriumo turto ir kitų klientų turto;
  - 5.7. užtikrinti pensijų fondo turto apskaitą pagal Lietuvos Respublikos teisės aktus ir taisykles;
  - 5.8. užtikrinti, kad lėšų konvertavimas į fondo vienetų ir fondo vienetų konvertavimas į lėšas vyktų pagal Lietuvos Respublikos teisės aktų ir šių taisyklių reikalavimus;
  - 5.9. užtikrinti, kad fondo vienetų vertė būtų skaičiuojama pagal Lietuvos Respublikos teisės aktų ir šių taisyklių reikalavimus;
  - 5.10. vykdyti kitus įpareigojimus ar nurodymus, kurie nustatyti sutartyje, sudarytoje su bendrove.
6. Depozitoriumas atsako už žalą, padarytą dalyviams ar bendrovei dėl to, kad jis neatliko savo pareigų ar netinkamai jas atliko.
7. Jei bendrovės teisė valdyti pensijų fondą pasibaigia, o kitai valdymo įmonei jis neperduotas, pensijų fondo turto valdymą Lietuvos Respublikos teisės aktuose nustatyta tvarka laikinai perima jo depozitoriumas. Tokiu atveju depozitoriumas turi visas bendrovės teises ir pareigas, jei Lietuvos Respublikos teisės aktai nenustato ko kita.
8. Depozitoriumas negali kartu verstis ir valdymo įmonės veikla, išskyrus šio straipsnio 7 dalyje nustatytą išimtį.

20 straipsnis. DEPOZITORIUMO PAKEITIMO SĄLYGOS IR TVARKA

1. Bendrovė depozitoriumą gali keisti tik tuo atveju, jeigu LB išduoda leidimą.
2. Jeigu depozitoriumas nesilaiko teisės aktų reikalavimų, nevykdo savo įsipareigojimų ar netinkamai juos vykdo, priežiūros institucija, siekdama užtikrinti dalyvių teises, turi teisę nurodyti valdymo įmonei nutraukti su depozitoriumu sudarytą sutartį ir sudaryti naują sutartį su kitu depozitoriumu.

21 straipsnis. PENSIJŲ FONDO TAISYKLIŲ PAKEITIMO TVARKA

1. Taisyklių pakeitimus tvirtina bendrovės valdyba.
2. Taisyklių pakeitimai turi būti patvirtinti LB.
3. Bendrovė privalo pranešti kiekvienam dalyviui apie taisyklių pakeitimus ne vėliau kaip prieš 20 (dvidešimt) kalendorinių dienų iki pakeitimų įsigaliojimo, atsižvelgdama į PKS dalyvio nurodytą pranešimų gavimo būdą.
4. Taisyklių pakeitimai įsigalioja praėjus 30 (trisdešimčiai) kalendorinių dienų nuo jų patvirtinimo LB.

22 straipsnis. PENSIJŲ FONDO JUNGIMO TVARKA

1. Bendrovė turi teisę jungti jos valdomus pensijų fondus (sujungimo arba prijungimo būdu) tik gavusi išankstinį LB leidimą.
2. Bendrovė turi pateikti dalyviams pakankamą ir tikslią informaciją apie jungimą, būtiną tinkamai įvertinti šio jungimo poveikį dalyvių teisėms, pareigoms ir pensijų

turtui, ir sudaryti dalyviams galimybę priimti pagrįstus sprendimus dėl pasinaudojimo teise pereiti į kitą dalyvio pasirinktą bendrovės ar kitos valdymo įmonės valdomą pensijų fondą be jokių atskaitymų. Dalyviai šia teise gali pasinaudoti nuo momento, kai yra informuojami apie jungimą. Ši teisė pasibaigia likus 5 darbo dienoms iki pensijų fondų vienetų keitimo santykio apskaičiavimo dienos.

3. Draudžiama iš jungiamų pensijų fondų turto arba jų dalyvių sąskaita dengti bet kokias su pasirengimu jungimui, jungimo vykdymu ir jungimo užbaigimu susijusias išlaidas, įskaitant teises, konsultacines, administracines ar kitas išlaidas.

4. Pensijų fondų jungimas laikomas užbaigtu, kai, konvertavus po jungimo pasibaigusio pensijų fondo vienetų į po jungimo veikiančio pensijų fondo vienetų, atliekami paskutiniai įrašai asmeninėse dalyvių pensijų sąskaitose. Po jungimo pasibaigusio pensijų fondo vienetų konvertavimo į po jungimo veikiančio pensijų fondo vienetų santykis turi būti nustatytas jungimo užbaigimo dieną.

5. Apie jungimo užbaigimą bendrovė privalo nedelsdama, bet ne vėliau kaip per 5 darbo dienas:

5.1. raštu informuoti LB ir pateikti jai po jungimo pasibaigusio pensijų fondo taisykles ir prašymą pripažinti jas netekusiomis galios;

5.2. paskelbti po jungimo veikiančio pensijų fondo taisyklėse nurodytoje (nurodytose) interneto svetainėje (internetu svetainėse).

6. Visas po jungimo pasibaigusio pensijų fondo turto ir įsipareigojimų perleidžiami po jungimo veikiančiam pensijų fondui. Po jungimo pasibaigusio pensijų fondo dalyviai tampa po jungimo veikiančio pensijų fondo dalyviais.

7. Bendrovė privalo LB nustatyta tvarka patvirtinti po jungimo veikiančio pensijų fondo depozitoriumui, kad pensijų fondo turtas ir įsipareigojimai perduoti.

23 straipsnis. PENSIJŲ FONDO PANAIKINIMO SĄLYGOS IR TVARKA, PENSIJŲ FONDO VALDYMO IR ĮSIPAREIGOJIMŲ PAGAL PKS PERLEIDIMAS

1. Pensijų fondas gali būti panaikinamas bendrovės valdybos arba teismo sprendimu.

2. Pensijų fondą bendrovės valdybos sprendimu galima panaikinti esant bent vienai iš šių sąlygų:

2.1. bendrovė yra įvykdžiusi visus įsipareigojimus pensijų fondo dalyviams, t. y. pagal PIS išmokėjusi jiems visas pensijų išmokas;

2.2. visi dalyviai pereina į kitą pensijų fondą;

2.3. bendrovė likviduojama arba reorganizuojama.

3. Bendrovė be dalyvių sutikimo gali panaikinti pensijų fondą šio straipsnio 4 dalyje nustatytu atveju, taip pat tuo atveju, jeigu LB nustatyta tvarka yra perleidusi pensijų fondo turto valdymą ir įsipareigojimus pagal PKS kitai valdymo įmonei.

4. Jeigu bendrovė panaikina pensijų fondą LB leidimu ir jos nustatyta tvarka dėl visuotinio akcininkų susirinkimo sprendimo likviduoti ar reorganizuoti bendrovę, dalyvių sutikimas panaikinti pensijų fondui nereikalingas.

5. Teismui pripažinus bendrovę bankrutavusia ir priėmus nutartį likviduoti bendrovę dėl bankroto, pensijų fondas teismo nutartimi skelbiamas panaikintu, jei pensijų turto valdymas ir įsipareigojimai pagal PKS nebuvo perleisti kitai valdymo įmonei iki nutarties likviduoti bendrovę priėmimo.

6. Apie sprendimą panaikinti pensijų fondą bendrovė ne vėliau kaip per 5 (penkias) darbo dienas nuo šio sprendimo priėmimo dienos turi pranešti pensijų fondo dalyviams ir LB. Informaciją apie atitinkamą sprendimą bendrovė privalo paskelbti ir savo interneto svetainėje.

7. Jeigu pensijų fondas įstatymų nustatyta tvarka panaikinamas ir jo turto valdymas bei įsipareigojimai pagal PKS neperleidžiami kitai valdymo įmonei, panaikinto pensijų fondo dalyviams priklausantis turtas padalijamas dalyviams proporcingai jų pensijų sąskaitose įrašytų apskaitos vienetų skaičiui pagal jo būklę sprendimo panaikinti pensijų fondą priėmimo dieną arba pagal jo būklę teismo sprendimo likviduoti bankrutavusią bendrovę priėmimo dieną. Visas panaikinto pensijų fondo turtas turi būti realizuotas ir su pensijų fondo dalyviais turi būti atskaityta už jį gautais pinigais. Panaikinto pensijų fondo turtas turi būti parduodamas per VP biržą ar aukcione laikantis LB nustatytų taisyklių.

8. Pensijų fondas laikomas panaikintu, kai LB pripažįsta pensijų fondo taisykles netekusiomis galios, o šio straipsnio 5 dalyje nustatytu atveju – teismo nutarties įsigaliojimo dieną.